

ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(นายวิโรจน์ ลักษณะอดิสร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ประธานวินิจฉัยไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้ไขอำนาจในการวางระเบียบราชการของศาลทหารของเจ้ากรมพระธรรมนูญ โดยกำหนดให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบราชการของอัยการทหารเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ วรรคสามและวรรคสี่)
- (๒) ยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากเขตอำนาจของศาลทหารชั้นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่ทหารที่มีการเปลี่ยนแปลง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๖๕ (๑) ยกเลิกมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๖)
- (๓) กำหนดให้คณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เป็นผู้วางระเบียบกำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ โดยแยกออกจากตำแหน่งอื่น ๆ ที่เป็นอำนาจของกระทรวงกลาโหม เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญซึ่งควรมีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพื่อให้ทำหน้าที่ได้อย่างเป็นธรรมและมีความเป็นอิสระ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในเรื่องเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งตุลาการพระธรรมนูญและอัยการทหาร ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา ๑๑/๑ มารวมไว้ในมาตราเดียวกัน เนื่องจากมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑)
- (๔) กำหนดองค์ประกอบ วาระการดำรงตำแหน่ง องค์ประชุม และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑/๑ และเพิ่มมาตรา ๑๑/๒ มาตรา ๑๑/๓ มาตรา ๑๑/๔ มาตรา ๑๑/๕ และมาตรา ๑๑/๖)
- (๕) แก้ไขอำนาจศาลทหารในการพิจารณาสั่งลงโทษกรณีมีผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล โดยแยกออกเป็นอีกมาตราหนึ่งต่างหาก และกำหนดรายละเอียดของโทษที่ศาลมีอำนาจลงได้ไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ และเพิ่มมาตรา ๑๓/๑)
- (๖) แก้ไขเขตอำนาจศาลทหาร โดยปรับปรุงคดีที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหาร เพื่อให้มีความเหมาะสมและเกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔)
- (๗) กำหนดอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญเดียวในศาลทหารชั้นต้น เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินการทางคดีที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษา (เพิ่มมาตรา ๒๕/๑)
- (๘) แก้ไของค์ประกอบขององค์คณะของศาลทหารชั้นต้น ศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุด โดยกำหนดให้มีสัดส่วนของตุลาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายมากขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙)

(๙) แก้ไขตุลาการผู้ทำหน้าที่ประธานในการพิจารณาพิพากษา โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของตุลาการพระธรรมนูญที่มีอาวุโสสูงสุด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๕)

(๑๐) แก้ไขอำนาจศาลทหารในเวลาไม่ปกติ โดยกำหนดให้ “ในเวลาไม่ปกติ” คือ ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ตามเขตอำนาจศาลที่มีอยู่ในเวลาปกติเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง)

(๑๑) กำหนดให้ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมในวิธีพิจารณาความอาญาทหาร มีสิทธิร้องต่อคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อสืบสวนข้อเท็จจริงและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง (เพิ่มมาตรา ๔๕/๒)

(๑๒) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในศาลทหาร เพื่อให้มีความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง (แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในภาค ๕ ลักษณะ ๒ การควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ (เพิ่มมาตรา ๔๕/๓ และมาตรา ๔๕/๔))

(๑๓) กำหนดให้ผู้เสียหายที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องในคดีอาญาศาลทหารในเวลาปกติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๙)

(๑๔) แก้ไขถ้อยคำที่เกี่ยวกับการให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ไร่ราคาทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่จำเลยกระทำผิด โดยกำหนดให้ศาลทหารมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ไร่ราคาทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่รัฐ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๑)

(๑๕) กำหนดให้คู่ความในคดีแต่งงานนายเพื่อว่าต่างหรือแก้ต่างคดีได้ โดยนายต้องเป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความเท่านั้น เว้นแต่กรณีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีโดยตรง หรือกรณีศาลทหารในเวลาไม่ปกติจะเป็นทนายความที่กระทรวงกลาโหมกำหนดก็ได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๕)

(๑๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องในศาลทหาร (เพิ่มมาตรา ๕๕/๑)

(๑๗) แก้ไขการพิจารณาและสืบพยานในศาลทหาร โดยกำหนดให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๙)

(๑๘) แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามอุทธรณ์ฎีกา โดยกำหนดห้ามอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติเฉพาะในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงครามและศาลอาญาศึกหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึกเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๑ วรรคสอง)

(๑๙) แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง โดยตัดความในส่วนท้ายที่มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ เพื่อให้ศาลทหารสูงสุดสามารถรับฎีกาไว้พิจารณาได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๒)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติหลายมาตราไม่เหมาะสมกับกาลสมัย และไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับในศาลพลเรือน อีกทั้งปัจจุบันโครงสร้างและกิจการทางทหาร ตลอดจนเขตพื้นที่ทหารได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อเป็นการยกระดับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้เป็นไปตามหลักสากล และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม แก่คู่ความในคดีและบุคคลที่เกี่ยวข้อง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบราชการของอัยการทหารเพื่อให้กิจการของอัยการทหารดำเนินไปโดยเรียบร้อย
ระเบียบราชการของอัยการทหารตามวรรคสามให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ ศาลทหารชั้นต้น ได้แก่

- (๑) ศาลมณฑลทหาร
- (๒) ศาลทหารกรุงเทพ
- (๓) ศาลประจำหน่วยทหาร”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ ทุกมณฑลทหารให้มีศาลมณฑลทหารศาลหนึ่ง เว้นแต่มณฑลทหารที่ตั้งศาลทหารกรุงเทพ”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑ ให้มีตุลาการพระธรรมนูญ อัยการทหาร นายทหารพระธรรมนูญ และจำศาลทหาร หรือผู้ช่วยตำแหน่งดังกล่าวแล้ว ตามจำนวนที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

คุณสมบัติ พื้นความรู้ หน้าที่และอำนาจของบุคคลดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เว้นแต่ตุลาการพระธรรมนูญ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการทหารกำหนด

เมื่อตุลาการพระธรรมนูญได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในศาลทหาร ย่อมมีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย และมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี และเมื่อได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำศาลใด ให้มีอำนาจปกครองบังคับบัญชาจำศาล และเจ้าหน้าที่ประจำศาลนั้น ถ้าเป็นตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลใด ให้มีอำนาจปกครองบังคับบัญชาตุลาการพระธรรมนูญในศาลนั้นด้วย

ให้ตุลาการพระธรรมนูญและอัยการทหารได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่ง โดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนและเงินประจำตำแหน่งของผู้พิพากษาหรือตุลาการศาลอื่นและพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงกลาโหมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑/๑ ให้มีคณะกรรมการตุลาการทหารชั้นคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “กตท.” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นประธานกรรมการ เจ้ากรมพระธรรมนูญ เป็นรองประธานกรรมการ เจ้ากรมเสมียนตรา หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร รองเจ้ากรมพระธรรมนูญ ผู้ช่วยเจ้ากรมพระธรรมนูญ ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกรุงเทพ ตุลาการพระธรรมนูญรองหัวหน้าศาลทหารสูงสุด ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าคณะฝ่ายศาลทหารสูงสุด ผู้แทนจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ผู้แทนจากที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง อัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งปลัดกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งจากหน่วยงานภายนอก กระทรวงกลาโหมจำนวนสองคน ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กตท. เป็นกรรมการ

ให้ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าสำนักงานศาลมณฑลทหาร เป็นกรรมการและเลขานุการ และหัวหน้ากองงานกิจการยุติธรรมทหาร สำนักตุลาการทหาร เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ให้กองงานกิจการยุติธรรมทหาร สำนักตุลาการทหาร มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านธุรการของ กตท.”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๑/๒ มาตรา ๑๑/๓ มาตรา ๑๑/๔ มาตรา ๑๑/๕ และมาตรา ๑๑/๖ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘

“มาตรา ๑๑/๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้เกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กตท.

(๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ถ้าตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนภายในกำหนดสามสิบวัน เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งจะเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน ในกรณีนี้จะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแทน ให้อยู่ในตำแหน่งได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน และหากมีกำหนดเวลาไม่ถึงหนึ่งปี ไม่ให้นับเป็นวาระการดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๑/๓ การประชุมของ กตท. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และในจำนวนนี้ต้องมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่าหนึ่งคน จึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๑/๔ กตท. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการบรรจุ การแต่งตั้งตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ การให้ตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ พ้นจากตำแหน่ง การงดบำเหน็จ และการให้ตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ ออกจากราชการเนื่องจากกระทำผิดวินัยร้ายแรง ซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการ หรือตุลาการพระธรรมนูญ

(๒) ออกระเบียบกำหนดคุณสมบัติ พ้นความรู้ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ และคุณสมบัติของผู้ที่จะทำหน้าที่ตุลาการ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุหรือแต่งตั้งตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ การให้ตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ พ้นจากตำแหน่ง การงดบำเหน็จ และการให้ตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญ ออกจากราชการเนื่องจากกระทำผิดวินัยร้ายแรง ซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการ หรือตุลาการพระธรรมนูญ

(๓) ออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอาญาทหาร หรือกิจการที่เกี่ยวข้องในศาลทหาร

(๔) แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอาญาทหาร

(๕) แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อดำเนินการใด ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เสนอต่อ กตท.

บรรดาระเบียบที่ กตท. เห็นชอบให้เจ้ากรมพระธรรมนูญเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑/๕ ให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการตามมาตรา ๑๑/๑ ประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการตามมาตรา ๑๑/๔ ได้รับเบี้ยประชุมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา”

มาตรา ๑๑/๖ ให้สำนักงานตุลาการทหารจัดทำรายงานการปฏิบัติงานของศาลทหาร ซึ่งอย่างน้อยต้องมี จำนวนคดี สถานะคดี และการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการ ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหาร เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหม และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรายงานต่อคณะรัฐมนตรีและสภาผู้แทนราษฎร ปีละหนึ่งครั้ง”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาอรรถทนายผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายทหาร หรือกฎหมายอื่นในทางอาญา ในคดีซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในขณะกระทำความผิด”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘

“มาตรา ๑๓/๑ บุคคลใดกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง ให้ศาลทหารมีอำนาจสั่งลงโทษได้ ดังนี้

- (๑) ตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้
- (๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล
- (๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลตามวรรคหนึ่ง พึงใช้อย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็น ตามพฤติการณ์แห่งกรณี และหากเป็นการสั่งลงโทษตาม (๓) ให้องค์คณะอื่นที่มีชื่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา คดีนั้นเป็นผู้พิจารณาและสั่งลงโทษ”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร คือ

- (๑) คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำความผิดด้วยกัน
- (๒) คดีที่เกี่ยวข้องกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลพลเรือน
- (๓) คดีที่อยู่ในอำนาจศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ
- (๔) คดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (๕) คดีที่ศาลทหารเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร หรือคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจ

หน้าที่ระหว่างศาลวินิจฉัยชี้ขาดว่าอยู่ในอำนาจของศาลอื่น”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ ศาลทหารชั้นต้นมีเขตอำนาจ ดังนี้

- (๑) ศาลมณฑลทหาร มีเขตอำนาจตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา
- (๒) ศาลทหารกรุงเทพ มีเขตอำนาจไม่จำกัดพื้นที่ แต่โดยปกติถ้าการกระทำผิดนั้นเกิดขึ้นในท้องถิ่นที่มีศาลทหาร ก็ให้พิจารณาพิพากษาในศาลทหารท้องถิ่นนั้น
- (๓) ศาลประจำหน่วยทหาร มีอำนาจเหนือบุคคลที่สังกัดหน่วยทหารนั้นโดยไม่จำกัดพื้นที่”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๘ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘

มาตรา ๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘

“มาตรา ๒๕/๑ ในศาลทหารชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญนายเดียวเป็นองค์คณะมีอำนาจเกี่ยวแก่คดีซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลนั้น ดังต่อไปนี้

- (๑) ไต่สวนและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอที่ยื่นต่อศาลในคดีทั้งปวง
- (๒) ไต่สวนและมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย
- (๓) ไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๗ ศาลมณฑลทหาร ศาลทหารกรุงเทพ และศาลประจำหน่วยทหาร ต้องมีตุลาการสามนายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญหนึ่งนาย และนายทหารชั้นสัญญาบัตรสองนาย โดยอย่างน้อยหนึ่งนายต้องเป็นนายทหารจากเหล่าทหารพระธรรมนูญ”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๘ ศาลทหารกลางต้องมีตุลาการห้านายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญสองนาย นายทหารชั้นนายพลหนึ่งนาย และนายทหารชั้นนายพัน นายนาวา หรือนายนาวาอากาศชั้นไปสองนาย โดยอย่างน้อยหนึ่งนายต้องเป็นนายทหารจากเหล่าทหารพระธรรมนูญ”

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๙ ศาลทหารสูงสุดต้องมีตุลาการห้านายเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญสามนาย นายทหารชั้นนายพลหนึ่งนาย และนายทหารชั้นนายพัน นายนาวา หรือนายนาวาอากาศชั้นไปจากเหล่าทหารพระธรรมนูญหนึ่งนาย”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการ คือ

(๑) ผู้มีอำนาจบังคับบัญชามณฑลทหาร เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตร ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในพื้นที่มณฑลทหารนั้น ๆ เป็นตุลาการศาลมณฑลทหาร

(๒) ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาหน่วยทหาร เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตร ซึ่งรับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหารนั้น ๆ เป็นตุลาการศาลประจำหน่วยทหาร

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการศาลทหารกรุงเทพ

โดยความเห็นชอบของ กตท. ตามมาตรา ๑๑/๑ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการตามความในมาตรานี้ จะแต่งตั้งนายทหารนอกประจำการเป็นตุลาการก็ได้”

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๕ ให้ตุลาการพระธรรมนูญที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นประธานในการพิจารณาพิพากษา”

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ในเวลาไม่ปกติ คือ ในเวลาที่มีการรบหรือสภาวะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร ศาลทหารซึ่งมีอยู่แล้วในเวลาปกติคงพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ตามอำนาจ”

มาตรา ๒๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๕/๒ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘

“มาตรา ๔๕/๒ ผู้ใดไม่ได้รับความเป็นธรรมในวิธีพิจารณาความอาญาทหาร สามารถร้องต่อ กตท. เพื่อดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๑/๔ (๓) ทั้งนี้ การร้องต่อ กตท. ดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้กระบวนการพิจารณาในศาลสะดุดหยุดลง”

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในลักษณะ ๒ การควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ ของภาค ๕ วิธีพิจารณาความอาญาทหาร แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ลักษณะ ๒

การปล่อยชั่วคราวและการควบคุมผู้ต้องหาในกรณีพิเศษ

มาตรา ๔๕/๓ คำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ไม่ว่าผู้นั้นต้องควบคุมหรือขังตามหมายศาล ย่อมยื่นได้โดยผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) เมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่และยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อพนักงานสอบสวนหรืออัยการทหารแล้วแต่กรณี

(๒) เมื่อผู้ต้องหาต้องขังตามหมายศาลและยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อศาลนั้น

(๓) เมื่อผู้ต้องหาถูกฟ้องแล้ว ให้ยื่นต่อศาลทหารชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น

(๔) เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาศาลทหารชั้นต้นหรือศาลทหารกลางแล้ว แม้ยังมิมีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา หรือมีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาแล้ว แต่ยังไม่ได้ส่งสำนวนไปยังศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุด ให้ยื่นต่อศาลทหารชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น

ในกรณีที่ศาลทหารชั้นต้นเห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราว ให้ศาลทหารชั้นต้นสั่งอนุญาต มิฉะนั้น ให้รับส่งคำร้องพร้อมสำนวนไปให้ศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดเพื่อสั่ง แล้วแต่กรณี

(๕) เมื่อศาลส่งสำนวนไปยังศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดแล้ว จะยื่นต่อศาลทหารชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น หรือจะยื่นต่อศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดแล้วแต่กรณีก็ได้

ในกรณีที่ยื่นต่อศาลทหารชั้นต้น ให้ศาลทหารชั้นต้นรับส่งคำร้องไปยังศาลทหารกลางหรือศาลทหารสูงสุดเพื่อสั่ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๕/๔ เมื่อได้รับคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวน อัยการทหาร หรือศาลรับสั่งอย่างรวดเร็ว และให้พิจารณาดำเนินการโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมวด ๓ ปล่อยชั่วคราว

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นทำให้ไม่อาจร้องขอให้ศาลทหารที่มีอำนาจสั่งขังผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามมาตรา ๑๖ ได้ ให้ผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพลหรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้มีอำนาจสั่งควบคุม ถ้าไม่มีผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพล

หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือผู้ต้องหาอยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการกองพล หรือเทียบเท่าขึ้นไปก็ให้ผู้บังคับบัญชาทหารสูงสุด ณ ที่นั้น เป็นผู้มีอำนาจสั่งควบคุมผู้ต้องหาไว้ตามความจำเป็นและกำหนด ระยะเวลาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการขัง

เมื่อเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นดังกล่าวในวรรคหนึ่งได้สิ้นสุดลงแล้ว ถ้ายังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุม ผู้ต้องหาไว้ต่อไปอีก และการควบคุมนั้นยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการขัง ให้ร้องขอต่อศาลทหารที่มีอำนาจเพื่อสั่งขังผู้ต้องหานั้นต่อไปได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่บุคคลตามมาตรา ๑๖ ซึ่งเป็นผู้ต้องหา ในคดีอาญาที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามมาตรา ๑๔ ด้วยโดยอนุโลม

การควบคุมผู้ต้องหานี้ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๙ ศาลทหารในเวลาปกติ ให้อัยการทหารหรือผู้เสียหายมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้อง ในคดีอาญา โดยผู้เสียหายอาจมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์ ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายยื่นฟ้องคดีต่อศาลทหาร โดยตรง

ศาลทหารในเวลาไม่ปกติหรือศาลอาญาศึก หรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึก ตามความในมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ ให้อัยการทหารเท่านั้นมีอำนาจเป็นโจทก์”

มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๑ เมื่ออัยการทหารร้องขอ ศาลทหารมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ใช้ราคาทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่รัฐได้ในกรณีที่จำเลยกระทำความผิด”

มาตรา ๒๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๐ และให้ใช้ ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๕ ศาลทหารในเวลาปกติ ให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่งแต่งตั้งทนายได้

ศาลทหารในเวลาปกติและศาลทหารในเวลาไม่ปกติ ให้จำเลยแต่งตั้งทนายได้

ทนายต้องเป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ เว้นแต่กรณีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดี โดยตรงหรือกรณีศาลทหารในเวลาไม่ปกติจะเป็นทนายความที่กระทรวงกลาโหมกำหนดก็ได้ เมื่อทนายได้รับอนุญาต จากศาลแล้ว ให้ว่าต่างหรือแก้ต่างได้

ศาลอาญาศึกษาหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึกษาตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ ห้ามแต่งทนาย”

มาตรา ๒๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘

“มาตรา ๕๕/๑ ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลจัดการส่งต่อไปนี้

(๑) ในคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ ให้ไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าคดีนั้นอัยการทหารได้ฟ้องจำเลย โดยข้อหาอย่างเดียวกันด้วยแล้ว ให้จัดการตามอนุมาตรา (๒)

(๒) ในคดีที่อัยการทหารเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้

ในกรณีที่มีการไต่สวนมูลฟ้องดังกล่าวแล้ว ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพ ให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณา”

มาตรา ๒๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๙ การพิจารณาและสืบพยานในศาลทหาร ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย”

มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติเฉพาะในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม และศาลอาญาศึกษาหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึกษาตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ ห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา”

มาตรา ๓๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๒ ในคดีที่ศาลทหารกลางพิพากษายืนตามศาลทหารชั้นต้นให้ยกฟ้องโจทก์โดยอาศัยข้อเท็จจริง หรือพิพากษายืนให้ลงโทษ หรือแก้ไขเล็กน้อย และจำคุกจำเลยไม่เกินห้าปี หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ แต่โทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือศาลทหารชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แม้ศาลทหารกลางพิพากษาแก้ไขมากก็ตาม ถ้าศาลทหารกลางยังคงลงโทษจำเลยไม่เกินกำหนดที่มานี้ ห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง”

มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) นายทหารผู้บังคับบัญชาจำเลยซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป หรือมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันขึ้นไปที่อยู่ต่างท้องถิ่นกับผู้บังคับบัญชาดำรงตำแหน่งชั้นผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป เป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามคำพิพากษาของศาลมณฑลทหาร หรือศาลทหารกรุงเทพ”

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการตุลาการทหารและคณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยตุลาการศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๒๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทำหน้าที่คณะกรรมการตุลาการทหารและคณะอนุกรรมการต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตุลาการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๔ ผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้เป็นตุลาการพระธรรมนูญตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นเป็นตุลาการพระธรรมนูญตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ๓๕ บรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่ค้างการพิจารณาอยู่ในศาลทหารก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนไปพิจารณาพิพากษาในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

.....

.....

**บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.**

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติหลายมาตราไม่เหมาะสมกับกาลสมัย และไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ใช้บังคับในศาลพลเรือน อีกทั้งปัจจุบันโครงสร้างและกิจการทางทหาร ตลอดจนเขตพื้นที่ทหารได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อเป็นการยกระดับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้เป็นไปตามหลักสากล และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดีและบุคคลที่เกี่ยวข้อง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ แก้ไขอำนาจในการวางระเบียบราชการของศาลทหารของเจ้ากรมพระธรรมนูญ โดยกำหนดให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวางระเบียบราชการของอัยการทหารเท่านั้น (ร่างมาตรา ๔)

๒.๒ ยกเลิกศาลจังหวัดทหารออกจากเขตอำนาจของศาลทหารชั้นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่ทหารที่มีการเปลี่ยนแปลง (ร่างมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๓๒)

๒.๓ กำหนดให้คณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เป็นผู้วางระเบียบกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่และอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญ โดยแยกออกจากตำแหน่งอื่น ๆ ที่เป็นอำนาจของกระทรวงกลาโหม เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญซึ่งควรมีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพื่อให้ทำหน้าที่ได้อย่างเป็นธรรมและมีความเป็นอิสระ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในเรื่องเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งตุลาการพระธรรมนูญและอัยการทหาร ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา ๑๑/๑ มารวมไว้ในมาตราเดียวกัน เนื่องจากมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน (ร่างมาตรา ๗)

๒.๔ กำหนดองค์ประกอบ วาระการดำรงตำแหน่ง องค์ประชุม และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๘ และมาตรา ๙)

๒.๕ แกไขอำนาจศาลทหารในการพิจารณาสั่งลงโทษกรณีมีผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล โดยแยกออกเป็นอีกมาตราหนึ่งต่างหาก และกำหนดรายละเอียดของโทษที่ศาลมีอำนาจลงได้ไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย (ร่างมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑)

๒.๖ แกไขเขตอำนาจศาลทหาร โดยปรับปรุงคดีที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหาร เพื่อให้มีความเหมาะสมและเกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความในคดี (ร่างมาตรา ๑๒)

๒.๗ กำหนดอำนาจของตุลาการพระธรรมนูญเดียวในศาลทหารชั้นต้น เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินการทางคดีที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษา (ร่างมาตรา ๑๕)

๒.๘ แกไของค์ประกอบขององค์คณะของศาลทหารชั้นต้น ศาลทหารกลาง และศาลทหารสูงสุด โดยกำหนดให้มีสัดส่วนของตุลาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายมากขึ้น (ร่างมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙)

๒.๙ แกไขตุลาการผู้ทำหน้าที่ประธานในการพิจารณาพิพากษา โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของตุลาการพระธรรมนูญที่มีอาวุโสสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๑)

๒.๑๐ แกไขอำนาจศาลทหารในเวลาไม่ปกติ โดยกำหนดให้ “ในเวลาไม่ปกติ” คือ ในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ตามเขตอำนาจศาลที่มีอยู่ในเวลาปกติเท่านั้น (ร่างมาตรา ๒๒)

๒.๑๑ กำหนดให้ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมในวิธีพิจารณาความอาญาทหาร มีสิทธิร้องต่อคณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) เพื่อสืบสวนข้อเท็จจริงและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๒๓)

๒.๑๒ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในศาลทหาร เพื่อให้มีความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๒๔)

๒.๑๓ กำหนดให้ผู้เสียหายที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องในคดีอาญาศาลทหารในเวลาปกติ (ร่างมาตรา ๒๕)

๒.๑๔ แกไขถ้อยคำที่เกี่ยวกับการให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ไร่ราคาทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่จำเลยกระทำความผิด โดยกำหนดให้ศาลทหารมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ไร่ราคาทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่รัฐ (ร่างมาตรา ๒๖)

๒.๑๕ กำหนดให้คู่ความในคดีแต่งงานหย่าเพื่อว่าต่างหรือแก้ต่างคดีได้ โดยทนายต้องเป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความเท่านั้น เว้นแต่กรณีผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีโดยตรง หรือกรณีศาลทหารในเวลาไม่ปกติจะเป็นทนายความที่กระทรวงกลาโหมกำหนดก็ได้ (ร่างมาตรา ๒๗)

๒.๑๖ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องในศาลทหาร (ร่างมาตรา ๒๘)

๒.๑๗ แกไขการพิจารณาและสืบพยานในศาลทหาร โดยกำหนดให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย (ร่างมาตรา ๒๙)

๒.๑๘ แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามอุทธรณ์ฎีกา โดยกำหนดห้ามอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติเฉพาะในเวลาที่มีการรบหรือสถานะสงครามและศาลอาญาศึกหรือศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีแทนศาลอาญาศึกเท่านั้น (ร่างมาตรา ๓๐)

๒.๑๙ แก้ไขหลักเกณฑ์การห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง โดยตัดความในส่วนท้ายที่มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ เพื่อให้ศาลทหารสูงสุดสามารถรับฎีกาไว้พิจารณาได้ ตามเงื่อนไขที่กำหนด (ร่างมาตรา ๓๑)

๒.๒๐ กำหนดบทเฉพาะกาลให้คณะกรรมการตุลาการทหาร (กตท.) และคณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตุลาการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓๓)

๒.๒๑ กำหนดให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นตุลาการพระธรรมนูญตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นตุลาการพระธรรมนูญตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป (ร่างมาตรา ๓๔)

๒.๒๒ กำหนดให้บรรดาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่ค้างการพิจารณาอยู่ในศาลทหารก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนไปพิจารณาพิพากษาในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ (ร่างมาตรา ๓๕)
